

Geitenfokkers actief in diergezondheid

Frank de Vries

Nederland is sinds 1999 vrij van de ziekte Brucellose. Om die status te behouden, worden jaarlijks steekproefsgewijs bloedmonsters van geiten en schapen getest op antistoffen tegen de bacterie *Brucella melitensis*. Per 1 januari 2013 is het niet de Gezondheidsdienst voor Dieren, maar de schapen- en geitenfokkersorganisatie NSFO die de Brucella-screening organiseert.

“We streven ernaar om 30 procent goedkoper te zijn dan de Gezondheidsdienst”, aldus dierenarts Reinard Everts. Everts, dierenarts en jurist, werkt als practicus in het Diergeneeskundig Centrum Zuid-Oost Drenthe en is daarnaast veterinaire adviseur van de Nederlandse Schapen- en Geitenfokkers Organisatie (NSFO). Marjo van Bergen, hoofd bureau bij de NSFO, vult aan: “Dankzij de komst van

kundig Centrum Zuid-Oost Drenthe en is daarnaast veterinaire adviseur van de Nederlandse Schapen- en Geitenfokkers Organisatie (NSFO). Marjo van Bergen, hoofd bureau bij de NSFO, vult aan: “Dankzij de komst van



Foto: NSFO

De NSFO kan voor de geitenhouderij verschillende diergezondheidsprogramma's verzorgen.

de elektronische I&R-registratie bij schapen en geiten kregen wij de kans een beter inzicht te krijgen in dierbewegingen van onze deelnemers. Daardoor waren we in staat om diergezondheidsprogramma's aan te gaan bieden. We startten daarmee in 2010.”

Goedkoper

Medio 2012 schreef het ministerie van Economische Zaken een zogenaamde aanbesteding uit. De NSFO schreef hierop in en won. Everts: “We wilden met dezelfde kwaliteit of liefst een nog betere als de bestaande aanbieder, de Gezondheidsdienst voor Dieren, de sector een financieel voordeel bieden.” Het lukte de organisatie om de aanbesteding binnen te slepen en zo kon het dat na jaren de bloedscreening op de bacterie *Brucella melitensis* door een nieuwe partij werd gedaan. In totaal zijn er in Nederland 32.000 actieve UBN-bedrijven met één of meer schapen of geiten. Daarvan worden er jaarlijks 1.475 door loting geselecteerd. Die bedrijven worden bemonsterd en in die bloedmonsters wordt gekeken of er antistoffen tegen de Brucella-bacterie zitten. “Er is een kans van één op twintig dat je als geitenbedrijf geselecteerd wordt voor die Brucella-test”, weet Everts.

De kosten van het Brucella-onderzoek komen niet voor rekening van de geitenhouder, maar worden vanuit het Diergezondheidsfonds betaald. Geitenhouders met meer dan 25 dieren betalen jaarlijks via een heffing mee aan dit fonds.

Het Brucella-onderzoek

De Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken neemt de steekproef voor de deelnemende bedrijven. De NSFO krijgt de gegevens van deze bedrijven door en schrijft bedrijf en dierenarts aan. De dierenarts tapt vervolgens het bloed bij dertien dieren (of minder als er minder dan dertien dieren op het bedrijf zijn) en stuurt de verkregen bloedmonsters op naar het NSFO-sorteercentrum bij TNT in Nieuwegein, die ze op zijn beurt gekoeld doorstuurt naar het in Schotland gevestigde Scottish Agricultural

College-laboratorium. Na de test op *Brucella* worden de uitslagen elektronisch doorgegeven aan de NSFO die ze vervolgens doorzendt naar de betreffende geitenhouder.

Tweede tak

De fokkerijorganisatie NSFO, opgericht in 2003, startte haar werkzaamheden met stamboekregistraties voor de diverse aangesloten fokkerijorganisaties van schapen en geiten. “Gaandeweg de tijd hoorden wij steeds vaker dat de sector moeite had met de tarieven voor de diergezondheidszorg”, aldus Van Bergen. Met de introductie van de elektronische I&R, kwam voor ons het aanbieden van diergezondheidsprogramma's in beeld. Er werd een scrapie-programma aangeboden voor

CAE wordt aangeboden voor 7,05 euro per monster en CL voor 13,40 euro, terwijl de NSFO 4,95 euro rekent voor CAE en 8,75 voor CL. “Voor een bedrijf met 800 geiten kun je bij ons 700 euro besparen ten opzichte van je huidige aanbieder”, weet Everts. Kunnen schapen- en geitenhouders binnenkort nog meer aanbiedingen verwachten van de NSFO? “Nee”, erkent Van Bergen, “laten we eerst datgene dat we in de markt hebben gezet goed doen. We moeten ons niet 'overeten'. Over vijf jaar willen we 750 tevreden klanten hebben, willen we nog steeds het Brucella-onderzoek uitvoeren en stapje voor stapje onze diergezondheidsprogramma's verder uitbouwen.”

'30 procent goedkoper'

schapen en een CL-programma voor de geitenhouderij. Ook zwoegerziekte/CAE werd vervolgens een onderdeel van de producten van de NSFO. Sinds 2012 zijn deze programma's ISO 9001-gecertificeerd.

Is de NSFO nu echt goedkoper dan de bestaande aanbieders? “Ja”, zegt dierenarts Everts, “we zijn zo'n 30 procent goedkoper.” Als we naar de prijzen van de testen kijken, valt op dat in de periode 2001 tot nu de prijzen per test bij de GD zo'n 50 procent zijn gestegen. En dat ondanks de enorme toename in de automatisering bij het testen van bloedmonsters en het feit dat zogenaamde gepoolde Elisa-monsters worden getest op antistoffen. Van Bergen: “Hoewel de bloedmonsters natuurlijk per geit apart worden verzameld, worden in het laboratorium de bloedmonsters van vier verschillende geiten gemengd en vervolgens getest op *Brucella*. Als de test negatief is betekent dit dat alle vier de geiten negatief waren. Is de uitslag positief, dan moeten de afzonderlijke vier monsters worden getest. Deze methode scheelt enorm in testkosten.”

Een blik op de tarievenlijst van de Gezondheidsdienst voor Dieren leert dat de test op

Gezondheidsdienst voor Dieren

In een reactie laat een woordvoerder van de Gezondheidsdienst voor Dieren in Deventer weten niet in te gaan op de vraag of zijn dienst het betreurt dat de aanbesteding van *Brucella* is verloren: “Wij doen over zaken rond aanbestedingen geen mededelingen.” De GD ziet geen probleem in twee aanbieders op de markt van diergezondheidsprogramma's voor geiten. “Wij als GD proberen goede producten aan te bieden; het is aan de klant om daar wel of niet gebruik van te maken.”

Hoe het mogelijk is dat een Schots laboratorium 30 procent goedkoper kan testen dan de GD, weet de woordvoerder niet: “We kunnen prijzen niet vergelijken omdat in veel landen vergelijkbare laboratoria als het onze van de overheid subsidie ontvangen.” De GD benadrukt dat een diergezondheidsprogramma meer is dan het testen van bloedmonsters. “Je kunt bij ons ook een beroep doen op de kennis van gespecialiseerde dierenartsen. Wij bezitten een eigen onderzoeksafdeling en we hebben erkende Europese specialisten 'gezondheidszorg kleine herkauwers' in dienst.”